

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Elogia Societatis Iesv Sive Propvgnacvlvm: Pontificum,
Conciliorum, Cardinalium, Antistitum, nec non
Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Virtute,
Religione, omniq[ue] Literatura illustrium (etiam ...**

Gomez, Cristobal

Antverpiæ, 1681

Henricus I. n. 13

urn:nbn:de:hbz:466:1-38486

stomachi esse; adstantibus saepe aulicis predicabat: aiebatque, impudentiae mancipia videri eos, qui optimum istud genus hominum, confutis mendacijs cauillarent, & caninis dentibus admorderent. Ita apud P. Ant. Vasconcellos in sua Anacephal. Regum Lusit. Anacephal. 20. fol. 314.

Societatis cauillatores, impudentiae mancipia nuncupabat.

13. AB HENRICO I. Rege Cardinali, qui Societatis nostrae defensor egregius. Cum enim Religiosus quidam vir Alfonso à Fonte multas Baetica oras contra noui Ordinis homines declamando peruagatus, Undique transgressus in Lusitaniam contra Societatem, & Ludovicum Granatensem notissimum virtute, ac sapientiae virum, Henrico tunc Cardinali Quaestori, & Concilio Sacrae Inquisitionis libellos turpissimos obtulit, ac protinus in Castellam suffugit: vbi alios eiusdem notae libellos sacro Magistratui à se oblatos dicebat. Cardinalis Rex, Inquisitorque calumnia cognita, rei que indignitate commotus, vltro Emanuelelem Autunium è suis vnum Secretarijs cum litteris, mandatisque ad Philippum Regem, Apostolicum Nuncium, & Quaestorem Hispaniae misit rogans, vt iuberent causam cognosci, iusteque decerni. Ascitur calumniator, cumque summa modestia ac poenitentiae significatione ad palinodiam se paratum offerret, iussus est in custodiam haberi Hispali in Ordinis sui Cœnobio, & aliae additae poenae. Quamquam exemplum Henricus magis vulgare optasset, vti fuerat calumnia notior. Sic ille pro Societatis honore restaurando militabat. Ita refertur Par. 4. Hist. Societ. lib. 4. num.

Defenditur ab Henrico.

139.

AB EODEM: Qui cum primas sedes in Lusitanico Regno ponere inciperet Societas IESV, quorum homines audierat Optimus Praesul, ex propria Instituti sui ratione ad iuuandos proximos esse formatos; nihil moratus accersitos ad se spargit illico per oppida sua ditioris, & erga proximos commendat officia. Qua in re ita fructuose desudarunt luce doctrinae, & exemplo vita, vt intra paucos menses alia rerum iam apparuerit facies, morumque deprauatorum expulsis tenebris noua lux exoriri caeperit Translaganis. Quâ re permotus Henricus, vtriusque Institutum Societatis altius perpendens, ac modum procedendi, tum domi erga Deum, tum foris erga

Qui Socios ad proximorum salutem per sua diocesana oppida spargit.

Ri proximos

Et Collegium antea Clericis destinatum, tradit.

proximos, ratum habens, cogitata sua (quae nuper quasi augurans Eborae perfecerat, erecto Collegio ad alendos clericos, qui postquam moribus ac litteris profecissent, dioecesim iuuare possent) huc tendere Numine impellente statuit, hosque quasi satis signatos Clericos plane agnoscens, ijs ablutum Collegium tradidit, exiguis quidem adhuc numero, sed ministerio, quod agitabant, viuendam virtutem praefertibus. Ita apud P. Ant. Vasconcellos in *Anacephaleose Regum Lusit. Anacephaleos. 21. fol. 330.*

Duplicemque aliam domum.

AB EODEM: Qui Collegium Alumnorum Purificat. Virginitatis instituit, & Societati etiam submitit: Praeterea Domum struxit amplam excipiendis, curandisque pauperibus Scholasticis, Christiane pietatis insignis opus, plenamque administrationem eidem Societati commisit. Nec omittenda hic similia beneficentiae monumenta in tam praefato Principe. Nullum enim de Societate IESV bene merendi finem facienti placuit non multo ante obitum tempore Collegia fere omnia amplissimis augere beneficijs, ac donis. Nam Collegij D. Antonij Olyssipponensis fundatorem se praestitit. Sed & Bracharensi Collegio Monasterium Rorisum, annuente Summo Pontifice dono dedit. Sic *Ibidem fol. 331. & 332.*

Et pluribus amplificatis Collegijs, Olyssipponense fundat.

Et Eborensi sibi in domicilio eligit.

AB EODEM: Qui, ut fuit Regno habilis Sebastianus, Regnum illi felici pace gaudens, opulentumque Solemni ritu tradidit: Et cum iterum Henricus euectus à Clero in Sedem Eborensis Ecclesiae, Collegium Societatis nostrae elegit in domicilium, ac parua cella contentus, cum Religiosis hominibus colloqui, ac familiariter agere in delictijs habebat. Ita *Ibidem fol. 334.*

Societatemque successori- bus supra alios Ordines testamentamento commendat.

AB EODEM: Qui cum Societatem vnicè in vita semper adamasset, studium erga eam suum testatum posteris voluit post mortem: non modo Eborensi Collegio, & Academia conditâ, fundatisque Olyssipponensi, & Bracharensi Collegijs, sed etiam hac testamenti commendatione perhonorificâ. Praeterea (inquit) obnixè contendo, atque efflagito, quod mihi tum ab eo in primis praestari cupio, quemcumque mihi tandem successorem iura decreuerint: tum ab ijs omnibus, qui vilo vnquam tempore legitime succedent, ut ceteris semper Religiosorum hominum Ordinibus

nibus præsidio sint, & Hieronymianæ, Franciscanæque, ac Dominicanæ Familijs præsertim faueant. Religionem vero Societatis IESV, eiusque Collegia, atque Academias tueantur, & foueant: quippe in quibus tam multa fiunt, quæ ad honorem Dei redundant: tamque multi instituuntur, & educantur, quorum vbique officia vsui sint futura: quippe tanto cum fructu operam suam collocare possunt in ijs gentibus ad fidem Christi perducendis, quarum ad hoc maxime Regnum spectat, saluti consulere. *Hæc Rex Cardinalis Societatis amantissimus vel in ultimo vitæ spiritu. Ita Par. 4. Hist. Soc. lib. 8. num. 259.*

AB EODEM, *Hiscæ literis peregregijs Pontifici Societatem, eiusque mirabiles in Ecclesia fructus, mirifice commendante: Beatissime Pater; præter alia mandata, quæ Aluaro Castrensi Regis Domini mei legato dedi, hoc illi onus imposui, vt omnia negotia, quæ ad commoda Societatis pertinent, singulari cura, & diligentia procuraret: his enim moribus præditi sunt huius Societatis homines, & ea documenta pietatis, & Religionis dare solent, eamque vtilitatem Christianæ Reipublicæ multis in locis attulerunt, vt maximo Christianorum Principum fauore valde digni iudicandi sint; Eborensis autem Academia maximis quidem meis sumptibus ædificata est, sed quod verum est eorum industria, atque vigilantia eò peruenit, vt ex ea nunc non mediocres fructus Ecclesia tantum Eborensis, sed etiam aliæ huius Regni Ecclesiæ percipiant: est enim literis Græcis, & Latinis, & Philosophiæ, atque Theologiæ studijs, & quod caput est, sanctitatis, & Religionis exemplis instructissima. Hæc tamen omnia Sanctitatis Tuæ ope destituta, iacebunt, neque diu poterunt vim, & dignitatem suam retinere: quapropter Illam suppliciter oro, vt velit plurimum suæ benignitatis huic Societati impertiri, vt ea ratione possit multo vberiores fructus afferre. Sed de his Regis Domini mei Legatum admonui, vt cum Sanctitate Tua, ea quæ mihi videntur fore huic Religioni salutaria li-*

Et Pontifici literis per honorificis.

benter ageret: illam vero quantum possum oro, & obsecro, vt eidem legato fidem adhibeat. Felicissime valeat Sanctitas Tua, quam Deus omnibus ad Ecclesiæ suæ tranquillitatem, & pacem diutissimè conseruet, &c. Olyssipone 4. Kalend. Ianuarij, 1568. *Hæc ad Pontificem Pium IV. Epistola Principis Cardinalis Henrici, dem Lusitani Regis meritissimi: & habetur in Chronico Hist. Societ. Lusitanæ Par. 2. lib. 5. cap. 32. fol. 398. num. 4.*

Et Cardinali, alijs literis peregrinis.

AB EODEM, *Alterâ Epistolâ non minus Societatis commendatitia: quam ille ad eminentissimum Cardinalem Romæ existentem, multis retro annis in hunc modum scripserat.* R^{mc}. in Christo, & Illustrissime Domine, Dominationi colendissimæ humillime me commendo. Cum Ludouicus Gonzalez Societatis IESV ad Curiam Romanam proficisceretur, cum sine meis ad Reuerendissimam Dominationem Vestram literis venire nolui; tum vt eum ipsi vehementer commendarem virum nobilem, & virtutis nomine commendatum, mihiq; probatum; tum etiam vt apud ipsam testaretur ex huiusmodi Societatis fratrum sanctis moribus, constanti virtute, & indefessa quadam in ijs omnibus, quæ ad animarum salutem pertinent, diligentia, postquam ea Societas apud nos fundata est, vberes, & insignes fructus consecutos esse: nec modo in hoc Lusitanæ Regno ipsorum pietas viget, sed ad extremam vsque Indiam, imperiumque Sinarum, nouumque Orbem longe lateque se diffudit, & propagauit. Porro ipsorum virtutem cum ipse sæpe alias multis documentis perspectam habeo: tum maximè hoc tempore expertus sum, quia ipsorum familiaritate (propter Collegium, quod in eiusdem Societatis vsu in Ciuitate Eboræ construendum duxi) frequentius vter: quidquid igitur gratiæ, fauoris, benignitatis suæ in istum Ludouicum, atque adeo in vniuersam horum Regnorum fratrum IESV Congregationem R^{ma}. Dominatio vestra contulerit, velim sibi persuadeat id meritis ipsorum futurum, mihiq; id ipsum pro eo singulari studio, animique propen-

propensione, qua eosdem amplector, fore gratissimum; cætera quæ ad eiusdem Societatis bonum, incrementumque spectant (de quibus fusius cum ipso Ludouico egi) idem melius, commodiusque R^{mæ}. Dominationi Vestræ exponet: quamobrem ijs scribendis superfedendum duxi: eamque oro, vt fidem integram eidem adhibere dignetur. R^{mam}. Dominationem Vestram in Domino Deus conseruare dignetur. Olyssipone die 26. Ianuarij, anno 1553. Sic Cardinalis Rex ad Cardinalem. Ibid. l. 4. c. 12. fol. 56. n. 4.

* AB EODEM: *Qui dicere consueuerat. Suorum oculorum pupillas tangere, qui tangeret Societatem: Et rursus Infanti Ludouico fratri multoties dixit, pluris eum facere, ac diligere, ob eius amorem, ac deuotionem erga Societatem, quam quod fratris Regis filius foret. Hinc quoties quis ab Henrico Cardinali Rege aliquid impetrare uolebat, speciale aliquod beneficium à se Societati factum manifestabat. Ita Ibid. idioma Lu- sitano refertur. l. 5. c. 31. f. 395. n. 5.*

*Quanta
Henrici de
Societate
estimatio.*

A R E G I B V S
P O L O N I Æ.

14. **A**B STEPHANO BATHORIO: *quo tempore in Polonia Regno Catholica Religio, vnaque Societas, ipso Stephano in primis adstante, quanquam non sine aduerso impiorum restatu prouehabatur: suum Rex aduersus Societatem animum satis aliunde notum, datis quoque ad eam literis testatum voluit. quæ sic se habent. Venerabiles, deuoti, nobis dilecti. Significatio præclaræ voluntatis vestræ erga nos, quam partim ex literis vestris, partim ex proluxa Ioannis Zamoisci Secretarij nostri relatione cognouimus, gratulatio item, & preces pro vniuerso successu rerum nostrarum fuere nobis, & sunt gratissimæ. Talibus enim præsidij potius, quæ ex diuini auxiliij fonte promanant,*

*Stephani
Regis de
Societate
honorifica
litera.*

Rr 3

nant,